

AJALOO AINEKAVA

5.- 9. klass

Õppeaine	Nädalatunde klassiti						
	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl	Kokku	
Ajalugu	2	2	2	2	2	10	

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli ajalooõpetusega taotletakse, et põhikoolilõpuks õpilane:

- 1) tunneb huvi mineviku vastu;
- 2) tunneb oma kodukoha ajalugu, Eesti ajalugu, Euroopa ning maailma ajalugu ajastut kõige enam iseloomustavate sündmuste ja isikute kaudu;
- 3) kasutab ajaloo põhimõisteid õiges kontekstis, eristab ajaloofakti tõlgendusest ning arvamusest, näeb ja sõnastab probleeme ning esitab neist lähtudes küsimusi ja pakub lahendusteid;
- 4) leiab, üldistab, tõlgendab, kasutab ja hindab kriitiliselt ajalooteavet ning allikate usaldusväärsust;
- 5) väärtustab kultuurilist mitmekesisust ja oma rolli kultuuripärandi säilitajana ning määratleb end oma rahva liikmena;
- 6) mõistab ühiskonna mitmekesisust, kujundab ning põhjendab oma arvamust, analüüsib ja hindab oma tegevust ning näeb ja korrigeerib oma eksimusi;
- 7) tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike ja teabeallikaid, väljendab oma teadmisi ning oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kasutab õppetegevuses IKT vahendeid.

5. klass

5. klassi lõpuks õpilane:

- 1) kasutab kontekstis aja mõistega seonduvaid sõnu, lühendeid ja fraase *sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number, ajaloo periodiseerimine*;
- 2) teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest, töötab lihtsamate allikatega, kasutab kontekstis ajalooallikatega seonduvaid mõisteid: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas;
- 3) kirjeldab mõnda minevikusündmust, mineviku inimeste eluolu;
- 4) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid;
- 5) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava ja lühijuttu;
- 6) kasutab ajalookaarti.

Õpitulemused ja õppesisu

I Ajaloo algõpetus. Ajaarvamine ja ajalooallikad

Õpitulemused

Õpilane:

- 1)kasutab kontekstis mõisteid, lühendeid ja fraase sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number, kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas;
- 2)teab ajaloo periodiseerimise üldisi põhimõtteid;
- 3)leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid;
- 4)kasutab ajalookaarti ning töötab lihtsamate allikatega.

Õppesisu

- 1)Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo perioodid: muinasaeg, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu.
- 2)Ajalugu ja ajalooallikad. Allikate tõlgendamine: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas, muuseum ja arhiiv. Ajatelg.

II Ajaloosündmused, ajaloolised isikud ja eluolu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1)kirjeldab mõnda kodukohas aset leidnud minevikusündmust ja inimeste eluolu minevikus;
- 2)teab kodukohast pärit silmapaistvaid isikuid ja nende saavutusi;
- 3)kirjeldab eluolu erinevusi maal ja linnas, sõja ja rahu ajal ning nende erinevusi minevikus ja nüüdisajal;
- 4)oskab koostada lihtsamat ajaliini ja lühijuttu ajaloolisest isikust ning mineviku eluolust.

Õppesisu

- 1)Ajaloosündmused ja silmapaistvad isikud kodukohas, Eestis, Euroopas ning maailmas.
- 2) Elu linnas ja maal, rahu ja sõja ajal, eluolu, tegevusalad, elamud, rõivastus, toit, kultuur ja traditsioonid, nendemuutumine ajas.

Õppetegevused

- 1)Kasutatakse õpilase aktiivse tegutsemise keskset, mängulist ning arutelu- ja lugudepõhist käsitlust, millega ei taotleta tervikliku ajaloopildi loomist, vaid äratatakse huvi ajaloo vastu.
- 2)Kasutatakse erinevaid ajalooallikaid ning minevikust jutustavaid pilte ja lugusid, toetutakse varasematele teadmistele.
- 3)Küsimuste esitamine ja neile vastamine
- 4)Informatsiooni hankimine. Õpitakse kasutama aja mõistega seonduvaid sõnu ja fraase; tutvutakse erinevate ajalooallikatega; kasutatakse ajalooalast sõnavara.

5) Arutletakse mineviku erinevate esituste ja tõlgenduste üle, millega õpilane kokku puutub.

6) Õpitakse kasutama ajatelge ja ajalookaarti ning täitma kontuurkaarti; jutustama ümber teksti ja sellest olulisemat esile tooma, koostama kava ning lühijuttu.

7) Võimaluse korral tehakse õppekäike ning muuseumi- ja arhiivitunde, Toetatakse koduloolisele ainestikule, õpitakse tundma kodukoha ajaloolisi paiku.

Hindamine

1) suuline ja kirjalik küsitlus

2) töö kaartide, allikmaterjali ja piltidega

3) Jutustuse kirjutamise hindamine- hinnatakse ülesehituse loogikat ja terviklikkust, mõistete ning märksõnade sobivust konteksti, stiili ja ainealast õigekirja

4) Üksikfaktide tundmisele eelistatakse olulisemate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid

5) Kontrolltööga ei kontrollita enam kui üht õpitud teemat korraga

6. klass

Õppetegevus

1) Õpitakse seletama ja kasutama ajaga, ajaloo periodiseerimisega ning käsitletavate teemadega seonduvaid mõisteid ja fraase.

2) Õpiku ning lisamaterjali abil tutvutakse vastavate ajalooallikatega, õpitakse nendest infot leidma ning seda kriitiliselt hindama.

3) Kasutatakse aktiivõppemeetodeid, rühmatööd, rollimängud

4) Aktiivse õppetegevuse kaudu õpitakse nägema ühiskonna arengus olulisi seoseid ja probleeme, neid analüüsima, tegema järeldusi, pakkuma lahendusi, kujundama oma seisukohta ning seda põhjendama.

5) Õpitakse koostama kava, lühijuttu ja referaati ning neid ette kandma,

6) Kasutatakse IKT vahendeid õppe tõhustamiseks ning õpilaste vastavate oskuste kujundamiseks nii õppides kui ka töötulemusi esitledes

7) Võimaluse korral tehakse õppekäike ning muuseumi- ja arhiivitunde

Õpitulemused ja õppesisu

I Ajaarvamine ja ajalooallikad

Õpitulemused

Õpilane:

1) kasutab kontekstis mõisteid, lühendeid ja fraase sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number, kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas;

2) teab ajaloo periodiseerimise üldisi põhimõtteid;

3) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid;

4) kasutab ajalookaarti ning töötab lihtsamate allikatega.

Õppesisu

1) Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo perioodid: muinasaeg, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu.

2) Ajalugu ja ajalooallikad. Allikate tõlgendamine: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas, muuseum ja arhiiv. Ajatelg.

II Muinasaeg ja vanaaeg

Õpitulemused

Õpilane:

1) kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid;

2) näitab kaardil ning põhjendab, miks ja mis piirkondades sai alguse põlluharimine;

3) teab, mis muudatusi ühiskonnaelus tõi kaasa metallide kasutusele võtmine;

4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, varanduslik ebavõrdsus, sugukond, hõim;

5) teab ning näitab kaardil Eesti ja kodukoha esimesi inimasustusalasid.

Õppesisu

1) Muinas- ja vanaaja periodiseerimine. Muinasaja arengujärkude üldiseloomustus: kiviaja inimese tegevusalad, põlluharimise algus, loomade kodustamine, käsitöö areng, metallide kasutusele võtmine.

2) Eesti muinasaja üldiseloomustus, Pulli, Kunda.

3) Muinasaegsed mälestised – kalmed ja asulakohad – ning arheoloogilised leiud. Kodukoha inimasustus muinasajal.

III Vanad Idamaad

Õpitulemused

Õpilane:

1) selgitab, miks, kus ja millal tekkisid vanaaja kõrgkultuurid, ning näitab kaardil Egiptust ja Mesopotaamiat;

2) kirjeldab vanaaja elulaadi ja religiooni Egiptuse, Mesopotaamia ja Juuda riigi näitel;

3) tunneb vanaaja kultuuri- ja teadussaavutusi: meditsiin, matemaatika, astronoomia, kirjandus, kujutav kunst, Egiptuse püramiidid ja Babülioni rippaiad; teab, et esimesed kirjasüsteemid olid kiilkiri ja hieroglüüfkiri;

4) seletab mõisteid linnriik, vaarao, mummia, sfinks, tempel, püramiid, preester, Vana Testament.

Õppesisu

1) Vanaaja sisu ja üldiseloomustus: ajalised piirid, looduslikud olud.

2) Vana-Egiptuse riigikorraldus, eluolu, religioon, kultuurisaavutused. Vaaraod Thutmosis III, Ramses II, Tutanhamon.

3) Mesopotaamia, sumerite linnriigid, leiutised (ratas, potikeder), Hammurabi seadused, eluolu, religioon, kultuurisaavutused.

4) Iisraeli ja Juuda riik, ainujumala usk, Vana Testament, kümme käsku.

IV Vana-Kreeka

Õpitulemused

Õpilane:

1) näitab kaardil Kreetat, Kreekat, Balkani poolsaart, Ateenat ja Spartat;

2) teab, et Vana-Kreeka tsivilisatsioon sai alguse Kreeta-Mükeene kultuurist;

3) kirjeldab Vana-Kreeka kultuuri ja eluolu iseloomulikke jooni järgmistes valdkondades: kirjandus, teater, religioon, kunst, sport;

4) võrdleb Vana-Kreeka ühiskonnakorraldust Ateena ja Sparta näitel;

5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid polis, rahvakoosolek, akropol, agoraa, türann, aristokraatia, demokraatia, kodanik, ori, eepos, olümpiamängud, teater, tragöödia, komöödia, skulptuur, Trooja sõda, hellenid, tähestik.

Õppesisu

1) Vanim kõrgkultuur Euroopas. Kreeka loodus ja rahvastik, Kreeta ja Mükeene kultuur.

2) Kreeka linnriigid. Ühiskonnakorraldus ja kasvatus Ateenas ning Spartas. Linnriikide nõrgenemine ja alistamine Makedooniale.

3) Aleksander Suure sõjaretk ning maailmariigi tekkimine.

4) Vana-Kreeka kultuur ja religioon, eluolu ja mütoloogia. Olümpiamängud. Homerose kangelaseepika, ajalookirjutus, teater, kunst, arhitektuur, skulptuur, vaasimaal. Vana-Kreeka kultuuri tähtsus

V Vana-Rooma

Õpitulemused

Õpilane:

1) näitab kaardil Apenniini poolsaart, Vahemerd, Kartaagot, Roomat, Konstantinoopolit, Ida-Roomat ja Lääne-Roomat;

2) teab Rooma riigi tekkelugu ning oskab tingmärkidest juhindudes näidata kaardil Rooma riigi territooriumi ja selle laienemist;

3) iseloomustab eluolu ja kultuuri Rooma riigis;

4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *vabariik, forum, kapitolium, Colosseum, patriits, plebei, konsul, senat, rahvatribuun, orjandus, amfiteater, gladiaator, leegion, kodusõda, kristlus, piibel, provints, Ida-Rooma, Lääne-Rooma, Kartaago, Konstantinoopol, ladina keel.*

Õppesisu

- 1) Rooma riigi tekkimine, looduslikud olud, kuningad. Rooma Vabariigi algus ja ühiskondlik korraldus.
- 2) Rooma võimu laienemine Vahemere maades. Hannibal, Caesar, vabariigi lõpp.
- 3) Rooma keisririigi ühiskondlik korraldus. Augustus, Rooma impeerium ja selle lõhenemine.
- 4) Vana-Rooma kultuur, kunst ja arhitektuur, rahvas ja eluolu, avalikud mängud. Ristiusu teke, Uus Testament.

Hindamine

- 1) Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade ajalooõpetuse õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust
- 2) Õpitulemuste kontrollides jälgitakse teadmiste (ajaloolise sõnavara) ja oskuste tasakaalu.
- 3) Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid on mitmekesised ja sisaldavad suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega.
- 4) Jutustuse kirjutamise hindamine- hinnatakse ülesehituse loogikat ja terviklikkust, mõistete ning märksõnade sobivust konteksti, stiili ja ainealast õigekirja. Hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist
- 5) Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist ja katkendi põhjal vastamist
- 6) suuremad alateemad lõpevad kontrollitööga, kasutatakse nii avatud kui etteantud vastusega ülesandeid.
- 7) III õppeveerandil koostatakse referaat

VII klass

Õppetegevused

- 1) kasutatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd ning teised kooperatiivse õppimise vormid),
- 2) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 3) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 4) kasutatakse mitmekülgset õppemeetodite valikut rõhuasetusega aktiivõppemeetodeile: vestlus, arutelu, diskussioon, juhtumianalüüs, paaritöö, projektõpe, rollimäng, rühmatöö, väitlus, ajurünnak; ajaloolise kujutluse loomine, tegevuspõhine õpe (nt dramatiseeringud, mudelite ja makettide valmistamine);
- 5) luuakse võimalused koostada referaat, ajajoon,

6) tehakse praktilisi uurimistöid (nt töö allikate ja kaardiga, töölehtede ja kontuurkaardi täitmine, küsitluse korraldamine, loovtöö/arutluse/arvamusloo kirjutamine, töö esitlemine)

7) vaadatakse teemakohaseid filme

8) Võimaluse korral tehakse õppekäike ning muuseumi- ja arhiivitunde, Toetatakse koduloolisele ainestikule, õpitakse tundma kodukoha ajaloolisi paiku.

9) Õpilasi suunatakse otsima jõukohast lisamaterjali keskaegse ja varauusaegse ühiskonna kohta

Õpitulemused ja õppesisu

I Maailm keskajal 476–1492

Õpitulemused

Õpilane:

1) kirjeldab läänikorda, feodaalset hierarhiat, seisislikku ühiskonda, naturaalmajandust ning talupoegade ja feodaalide elulaadi;

2) teab kiriku osa keskaja ühiskonnas nii kultuuripärandi säilitajana kui ka maailmapildi kujundajana;

3) teab, kuhu tekkisid keskaegsed linnad, ning kirjeldab keskaegse linna eluolu;

4) iseloomustab Frangi riigi osatähtsust varakeskaegses ühiskonnas ja Frangi riigi jagunemise tagajärgi;

5) iseloomustab araabia kultuuri ja selle mõju Euroopale, näitab kaardil araablaste vallutusi;

6) kirjeldab viikingite elu, nimetab ja näitab kaardil nende retkede põhisuundi;

7) toob esile ristsõdade eesmärgid ja tulemused;

8) nimetab Eesti muinasmaakondi ja suuremaid linnuseid, iseloomustab eestlaste eluolu muinasaja lõpul, Eesti ristiusustamist ning muistset vabadusvõitlust;

9) teab, kuidas kujunes Bütsantsi riik ja tekkis Vana-Vene riik;

10) seletab mõisteid *paavst, patriarh, piiskop, preester, munk, nunn, senjäär, vasall, feodaal, pärisori, Inglise parlament, raad, tsunft, gild, Hansa Liit, Mõõgavendade Ordu, Liivi Ordu, romaani stiil, gooti stiil, koraan, Muhamed, mošee, Meka*;

11) teab, kes olid Karl Suur ja Justinianus I, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

1) Keskaegse maailmapildi mõju maailma ajaloole, keskaja ühiskonna üldiseloomustus ja periodiseering.

2) Läänikord, eluolu.

3) Kiriku ja kultuuri osa keskajal, ristiusu õpetuse alused, ristsõjad, keskaja ülikoolid ja teadus, romaani ja gooti stiil.

4) Frangi riik, Frangi riigi teke, riik Karl Suure ajal, Frangi riigi jagunemine, kolm tuumikala: Itaalia, Prantsusmaa ja Saksamaa.

5) Araablased. Araabia ühiskond, Muhamed. Islam, araabia kultuur ja selle mõju Euroopale.

6) Bütsants, Bütsantsi tugevuse põhjused, Justinianus I, Vana-Vene riik.

7) Linnad ja kaubandus, linnade teke ja eluolu, hansakaubandus Põhja-Euroopas, tsunftikord, linnade valitsemine. Põhja-Euroopa ja Eesti. Skandinaavia eluviis ja ühiskond, viikingite retked.

8) Eesti keskajal, eluolu muinasaja lõpus. Muinasmaakonnad, muistne vabadusvõitlus ja ristiusustamine, ühiskonna struktuur. Valitsemine, Liivi Ordu. Linnad.

9) Keskaja ühiskond Saksamaa, Inglismaa ja Prantsusmaa näitel. Saksa-Rooma keisririik, parlamendi kujunemine Inglismaal, Prantsusmaa ühendamine.

10) Eluolu keskajal. Asustus, tegevusalad ja eluolu kodukohas muinasaja lõpul.

II Maailm varauusajal 1492–1600

Õpitulemused

Õpilane:

1) teab, kuidas mõjutasid varauusaegset ühiskonda maadeavastused, tehnoloogia areng ja reformatsioon;

2) kirjeldab Eesti arengut 16. sajandil, majanduse ja linnade arengut ning reformatsiooni mõju;

3) seletab Liivi sõja põhjusi ja tagajärgi;

4) seletab mõisteid maadeavastused, reformatsioon, protestandid, luteri usk, renessanss, humanism;

5) teab, kes olid Kolumbus, Martin Luther ja Leonardo da Vinci, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

1) Ühiskond varauusajal, tehnoloogia, uue maailmapildikujunemine. Tehnoloogia areng, majandussuhted, humanism, kujutav kunst, Leonardo da Vinci.

2) Suured maadeavastused. Ameerika avastamine, maadeavastuste tähendus Euroopale ja Euroopa mõju avastatud maades.

3) Reformatsioon Saksamaal. Martin Luther.

4) Eesti 16. sajandil, reformatsioon, haldusjaotus ja linnad. Liivi sõja põhjused ja tagajärjed.

Hindamine

1) Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade ajalooõpetuse õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust

2) Õpitulemuste kontrollides jälgitakse teadmiste (ajaloolise sõnavara) ja oskuste tasakaalu.

3) Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid on mitmekesised ja sisaldavad suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega.

4) Jutustuse kirjutamise hindamine- hinnatakse ülesehituse loogikat ja terviklikkust, mõistete ning märksõnade sobivust konteksti, stiili ja ainealast õigekirja. Hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist

5) Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist ja katkendi põhjal vastamist

6) suuremad alateemad lõpevad kontrolltööga, kasutatakse nii avatud kui etteantud vastusega ülesandeid.

7) II õppeveerandil koostatakse referaat

8. klass

Õppetegevused

- 1) kasutatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd ning teised kooperatiivse õppimise vormid),
- 2) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 3) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 4) kasutatakse mitmekülgset õppemeetodite valikut rõhuasetusega aktiivõppemeetodeile: vestlus, arutelu, diskussioon, juhtumianalüüs, paaris töö, projektõpe, rollimäng, rühmatöö, väitlus, ajurünnak; ajaloolise kujutluse loomine, tegevuspõhine õpe (nt dramatiseeringud, mudelite ja makettide valmistamine);
- 5) luuakse võimalused koostada referaat, ajajoon,
- 6) tehakse praktilisi uurimistöid (nt töö allikate ja kaardiga, töölehtede ja kontuurkaardi täitmine, küsitluse korraldamine, loovtöö/arutluse/arvamusloo kirjutamine, töö esitlemine)
- 7) vaadatakse teemakohaseid filme
- 8) Võimaluse korral tehakse õppekäike ning muuseumi- ja arhiivitunde, Toetatakse koduloolisele ainestikule, õpitakse tundma kodukoha ajaloolisi paiku.
- 9) Õpilasi suunatakse otsima jõukohast lisamaterjali uusaegse ühiskonna kohta
- 10) õpitakse koostama ajaloo teemalist uurimistöid.

Õpitulemused ja õppesisu

I Uusaeg. Maailm 1600–1815

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab, mis muutused toimusid Rootsi ja Vene ajal Eesti võimukorralduses, talurahva elus, hariduses ja kultuuris ning mis olid Põhjasõja tagajärjed Eestile;
- 2) selgitab valitsemiskorralduse muutusi uusajal: seisuslik riik, absolutism, valgustatud absolutism, parlamentarism;
- 3) selgitab Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide põhjusi, tagajärgi ja mõju;
- 4) toob esile ühiskonna ümberkorraldamise võimalusi reformide ja revolutsiooni teel ning saab aru, mille poolest need erinevad;
- 5) teab, kuidas tekkisid Ameerika Ühendriigid, ja kirjeldab Ameerika Ühendriikide riigikorraldust;
- 6) kirjeldab baroki ja klassitsismi põhijooni;

7)seletab ja kasutab kontekstis mõisteid valgustus, valgustatud absolutism, reform, revolutsioon, restauratsioon, absolutism, parlamentarism;

8)teab, kes olid Napoleon, Louis XIV, Peeter I ja Voltaire, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

1)Uusaja ühiskonna põhijooned Euroopas, absolutismi kujunemine, Louis XIV, valgustusfilosoofia, Inglise kodusõda ja restauratsioon, Inglismaa ja Prantsusmaa, 18. sajandi valgustatud absolutism Preisimaa näitel, Friedrich II.

2)Eesti Rootsi ja Vene riigi koosseisus, valitsemine, keskvõim ja aadli omavalitsus, Balti erikord, Põhjasõda, Peeter I, Eesti talurahvas 17. ja 18. sajandil, muutused majanduses ja poliitikas, vaimuelu (religioon, haridus, kirjasõna).

3)USA iseseisvumine, Iseseisvussõda, USA riiklik korraldus.

4)Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni ajastu. Prantsuse revolutsiooni põhjused ja kulg, Napoleoni reformid, Viini kongress ja poliitilised muutused Euroopa kaardil Vestfaali rahu ning Viini kongressi tulemusena, Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade tähtsus Euroopa ajaloos.

5)Kultuur: barokk, klassitsism.

6)Asustus ja eluolu paikkonnas 17.–18. sajandil

II Maailm 1815–1918

Õpitulemused

Õpilane:

1)näitab kaardil Esimeses maailmasõjas osalenud riikide liite;

2)kirjeldab rahvuslikku liikumist Eestis ja Euroopas;

3)selgitab Eesti iseseisvumist;

4)teab Esimese maailmasõja põhjusi ja tagajärgi;

5)iseloomustab 19. sajandi ja 20. sajandi alguse peamisi kultuurisaavutusi;

6)seletab ja kasutab kontekstis mõisteid rahvusriik, monopol, linnastumine, rahvuslik liikumine, venestamine, autonoomia, Antant, Kolmikliit, liberalism, konservatism, sotsialism.

Õppesisu

1)Industriaalühiskonna kujunemine, tööstuslik pööre, vabrikutootmine, linnastumine, industriaalühiskonnasotsiaalne pale, 19. sajandi poliitilised õpetused.

2)Rahvuslus ja rahvusriigid, rahvusluse kasv Euroopas, rahvusriigi loomine Saksamaa näitel, Saksa keisririik.

3)Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul, Vene impeeriumi äärealade poliitika, talurahvaseadused, rahvuslik ärkamine, selle eeldused, liidrid ja üritused, venestusaeg, 1905. aasta revolutsiooni tagajärjed.

4)Esimene maailmasõda, uue jõudude vahekorra kujunemine Euroopas, sõja põhjused, kulg ja tagajärjed, maailmasõja mõju Eestile. Eesti iseseisvumine: autonoomiast Vabadussõjani.

5)Kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi algul: eluolu, ajakirjandus, seltsiliikumine, sh kodukohas.

Hindamine

1)õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade ajalooõpetuse õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust

2)Õpitulemusi kontrollides jälgitakse teadmiste (ajaloolise sõnavara) ja oskuste tasakaalu.

3)Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid on mitmekesised ja sisaldavad suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega.

4) Arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu,

5) allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle hindamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväarsuse üle otsustamist,

6) üksikfaktide teadmisele eelistatakse tähtsamate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid,

7) suuremad alateemad lõpevad kontrolltööga, kasutatakse nii avatud kui etteantud vastusega ülesandeid,

8)ajaloos on võimalik teha loovtöö.

9.klass

Õppetegevused

1) kasutatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd ning teised kooperatiivse õppimise vormid),

2) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

3) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;

4)kasutatakse mitmekülgset õppemeetodite valikut rõhuasetusega aktiivõppemeetodeile: vestlus, arutelu, diskussioon, juhtumianalüüs, paaristöö, projektõpe, rollimäng, rühmatöö, väitlus, ajurünnak; ajaloolise kujutluse loomine, tegevuspõhine õpe (nt dramatiseeringud);

5)tehakse praktilisi uurimistöid (nt töö allikate ja kaardiga, töölehtede ja kontuurkaardi täitmine, küsitluse korraldamine, loovtöö/arutluse/arvamusloo kirjutamine, töö esitlemine)

6)vaadatakse teemakohaseid filme

7) Võimaluse korral tehakse õppekäike ning muuseumi- ja arhiivitunde, Toetatakse koduloolisele ainekule, õpitakse tundma kodukoha ajaloolisi paiku.

8) Õpilasi suunatakse otsima jõukohast lisamaterjali uusaegse ühiskonna kohta

Õpitulemused ja õppesisu

I LähiajaluguMaailm kahe maailmasõja vahel 1918–1939

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) näitab kaardil Esimese maailmasõja järel toimunud muutusi;
- 2) iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda;
- 3) kirjeldab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaikival ajastul;
- 4) kirjeldab kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis ning maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi;
- 5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid demokraatia, diktatuur, autoritarism, totalitarism, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism, repressioon, Rahvaste Liit, Versailles' süsteem, vaikiv ajastu, parlamentarism, Tartu rahu;
- 6) teab, kes olid Jossif Stalin, Benito Mussolini, Adolf Hitler, Franklin Delano Roosevelt, Konstantin Päts ja Jaan Tõnisson.

Õppesisu

- 1) Rahvusvaheline olukord, Pariisi rahukonverents, poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda, Versailles' süsteem.
- 2) Rahvasteliidu tegevus ja mõju, sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas.
- 3) Maailmamajandus, ülemaailmse majanduskriisi põhjused, olemus ja tagajärjed.
- 4) Demokraatia ja diktatuuri põhijooned. Demokraatia Ameerika Ühendriikide näitel, autoritarism Itaalia näitel, totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel.
- 5) Eesti Vabariik, Vabadussõda, Asutav Kogu, maareformja põhiseadus, demokraatliku parlamentarismi aastad, vaikiv ajastu, majandus, kultuur ja eluolu, välispoliitika.
- 6) Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel, uued kultuurinähtused, teadus, tehnika areng, aatomiuuringud, auto ja lennuk, raadio, kino ja film, kirjandus ja kunst, uued propagandavahendid.
- 7) Kultuur ja eluolu paikkonnas 20. sajandi algul.

II Teine maailmasõda 1939–1945

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel;
- 2) teab, millal algas ja lõppes Teine maailmasõda, toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjused, sõja tulemused ja tagajärjed;
- 3) kirjeldab ajalookaardile tuginedes Teise maailmasõja sõjategevuse kulgu;
- 4) selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos;
- 5) iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist;
- 6) teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ning mis riikidest moodustus Hitleri-vastane

koalitsioon;

7)seletab mõisteid *MRP, holokaust, küüditamine, baaside leping, okupatsioon, ÜRO*.

Õppesisu

1)Rahvusvaheline olukord. Lääneriikide järeleandmised Saksamaale. München. MRP.

2)Sõjategevuse üldiseloostus, sõja algus ja lõpp, sõdivad pooled. Sõjategevus, rinded: Idarinne, Läänerinne, Vaikse Ookeani ja Põhja-Aafrika piirkond. Holokaust, ÜRO asutamine.

3)Eesti Teise maailmasõja ajal, baaside ajastu, iseseisvuse kaotamine, juuniküüditamine, sõjategevus Eesti territooriumil, Nõukogude ja Saksa okupatsioon.

III Maailm pärast Teist maailmasõda 1945–2000

Õpitulemused

Õpilane:

1)teab külma sõja põhijooni ning toob esile selle avaldumist ja vorme, näitab kaardil tähtsamaid külma sõja aegseid kriisikoldeid;

2)teab ja näitab muutusi maailma poliitilisel kaardil 1990. aastail;

3) kirjeldab tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel;

4) kirjeldab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus;

5) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed;

6) kirjeldab Eesti iseseisvuse taastamist ja Eesti Vabariigi arengut;

7) iseloomustab kultuuri ja eluolu muutumist 20. sajandi vältel;

8) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *perestroika, glasnost, külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, metsavennad, plaanimajandus, massirepressioon, Atlandi Harta, Euroopa Liit, NATO, Balti kett, laulev revolutsioon*;

9) teab, kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel, Lennart Meri, Edgar Savisaar ja Mart Laar, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

1)Külm sõda, külma sõja põhijooned ja avaldumisvormid, kriisid ja sõjad.

2)Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel. USA ühiskond, sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika. Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng, Ida- ja Lääne-Saksamaa suhted.

3)Kommunistlikud riigid, kommunistliku süsteemi teke.NSV Liit, stalinism, sula, stagnatsioon.

4)Eesti Nõukogude okupatsiooni all, piiride muutumine, repressioonid, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, poliitiline juhtimine, kultuur ja eluolu.

5)Kommunistliku süsteemi lagunemine, perestroika ja glasnost, Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Saksamaa ühinemine.

6) Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine. Laulev revolutsioon, Balti kett, põhiseadusliku korra taastamine.

7) Maailm alates 1990. aastaist, üldülevaade, Euroopa Liidu laienemine, NATO laienemine, uued vastasseisud.

8) Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel. Teaduse ja tehnika areng, aatomiuringud, infotehnoloogia, massikultuur, naine ja ühiskondlik elu, muutused mentaliteedis.

Hindamine

1) õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade ajalooõpetuse õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust,

2) õpitulemusi kontrollides jälgitakse teadmiste (ajaloolise sõnavara) ja oskuste tasakaalu,

3) õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid on mitmekesised ja sisaldavad suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega,

4) arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu,

5) allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle hindamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväarsuse üle otsustamist,

6) üksikfaktide teadmisele eelistatakse tähtsamate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid,

7) suuremad alateemad lõpevad kontrolltööga, kasutatakse nii avatud kui etteantud vastusega, ülesandeid.

8) ajalooos on võimalik teha valikeksam.